

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leta . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3-3878
NO. 195. — ŠTEV. 195.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NEW YORK, MONDAY, AUGUST 21, 1933. — PONEDELJEK, 21. AVGUSTA 1933

TELEFON: CHELSEA 3-3878
VOLUME XII. — LETNIK XII.

TA TEDEN PRIDE PREMOGOVNA INDUSTRIJA NA VRSTO

VSAK IZDELOVALEC, TRGOVEC IN
ODJEMALEC NAJ SODELUJE IN NAJ
DOBIZNAMENJE VIŠNJEVEGA ORLA

Premogovni baroni so predložili Johnsonovi administracijski devetindvajset načrtov za pravilnik, pa niti eden ni bil zadovoljiv. — Agitacija za NRA se mora razširiti po vsoj deželi. — Predsednik je odobril pravilnik oljne in jeklarske industrije.

WASHINGTON, D. C., 20. avgusta. — Industrijalni diktator general Johnson je danes objavil, da se bo po preteklu enega tedna začela največja propaganda, kar jih je bilo izza vojnočasnih dni. Za program obnovitve ameriškega gospodarstva je treba pridobiti vse panoge ameriškega gospodarskega življenga.

Tri največje ameriške industrije — jeklarska, oljna in lesna — so sestavile svoje pravilnike, in predsednik Roosevelt jih je odobril.

S tem je zavrnjen glavni del ogromne naloge.

Prostovljni agitatorji v službi NRA bodo hodili od hiše do hiše in ne bodo mirovali prej, predno se bo blestelo v oknu vsakega izdelovalca, trgovca in odjemalca znamenje višnjevega orla.

Kampanji, ki se bo vrnila po vzorcu kampanje za Liberty Loan, načelujejo znani može kot na primer: Alfred E. Smith, John D. Rockefeller, speaker Henry T. Rainey, admiral Richard E. Byrd itd.

Zaenkrat je posvečena največja skrb administracije premogovni industriji, ki dosedaj še ni sestavila svojega pravilnika. Premogovni baroni so predložili devetindvajset načrtov za pravilnik, toda dosedaj ni bil niti eden odobren.

Administrator Johnson, ki je šele opolnoči zapustil svojo pisarno v trgovinskem uradu, je bil po poldne zopet pri svoji pisalnimizi ter je konferiral z zastopniki premogovnih magnatov. Z uspehom zadnjega tedna je bil zelo zadovoljen, kajti v tem kratkem času se je pridružilo NRA štirinajst važnih industrij.

Kampanjo, da se preskrbi vse trgovine in vse domove z znamenjem višnjevega orla, bo izvedlo 1,500,000 prostovoljcev, ki so že organizirani. Ti prostovoljci ne bodo le rekrutirali novih članov za NRA, pač pa bodo tudi pazili, če vsak, ki je podpisal s predsednikom pogodbo, tudi izpoljuje njene določbe glede povišanja plač in skrajšanja delovnega časa.

Tej ogromni armadi bo služilo za municio sto milijonov letakov, ki se bodo pojavili v vseh delih dežele.

WASHINGTON, D. C., 20. avgusta. — Delavska tajnica Perkins je objavila, da je od marca v raznih industrijah nanovo pričelo delati okoli en milijon petsto tisoč delavcev.

Delavski department pravi, da je tekom julija pričelo v tovarnah delati 400,000 in da so se njihove plače v primeri s plačami v marcu povišale za \$29,000,000.

V juliju je prišla zaposlenost v industrijah na stališče v oktobru leta 1931 in plače so dosegli najvišjo točko od marca 1932. Ako se bodo razmere izboljševale do konca leta v istem razmerju, bodo znašale delavske plače \$390,000,000 nad plačami lanskega leta.

Tovarne so večinoma zvišale plače prostovoljno in to zvišanje znaša nad 10 odstotkov.

Prohibicija bo najbrž odpravljena v 78 dneh

FORDU SE JE TEŽKO ODLOČITI

Ford se obotavlja podpisati NRA načrt. — Njegovi delavci niso v unijah. — Plače so boljše kot unijiske.

Washington, D. C., 20. avgusta. — Pri razpravi o delovnem načrtu v avtomobilskih tovarnah je poglavito vprašanje organizirano delavstvo. Kakor vsi drugi industrije, so tudi izdelovaleci avtomobilov morali sprejeti vladno določbo, ki zahteva, da delodajalec ne smejo ovirati svojih delavev, da se pridružijo raznim delavskim organizacijam.

Avtomobilski magnati so v svojem delovnem načrtu, ki so ga predložili predsedniku Rooseveltu, sprejeli tozadumno Rooseveltovo zahtevko, toda so dodali pripono, da morejo še nadalje vedeti svoja podjetja "odprtih delavnic" in da delavce napredujejo svoji sposobnosti in ne glede na to, kaki delavski organizaciji pripadajo.

Celi načrt avtomobilskih industrijev se vrta okoli Henryja Forda. Ford je bil vedno skrajno neodvisen. Nikdar ni stopil v National Automobile Chamber of Commerce in vedno je imel "odprt delavnie". Ford mora sedaj podpisati vladni industrijski načrt, ali pa ga odkloniti, ker v svojih tovarnah ne mara imeti unijiskih delavev. Zaradi velike obsežnosti tovarn se bo Ford moral pogajati z najmanj sto delavskimi unijami, ako podpiše vladni načrt in s tem privoli, da so njegovi delaveci organizirani v unijah.

Toda v vsakem oziru je Ford delavski standard za delavce mnogo bolj ugoden kot pa zahteva NRA. Ford je v resnicu izumitelj plačevanja visokih mezd, da morejo njegovi delaveci tem več kupovati. Leta 1914 je Ford predstavil svet, ko je pričel plačevati najnižjega delavca po \$5 na dan, medtem ko so drugie imeli delavce le \$1.50 do \$2 na dan.

Od tedaj naprej je Ford vedno imel najvišje palče, da so mogli njegovi delaveci kupovati njegove avtomobile in izdelke drugih industrijev.

V oktobru 1929, ko se je pričela depresija, je predsednik Hoover prosil veleindustrije, da naj ne znižajo plač svojim delavcem. Ko je prišel Ford s konference s predsednikom, je na stopnicah Bele hiše izjavil, da bo svojim delavcem primaknil pri plači \$1 na dan.

Ako Ford sedaj podpiše avtomobilski delovni načrt, tedaj ve, da bodo njegove tovarne uniomizirane in temu se ne bo smel protiviti.

Ako Ford ne podpiše, kaj se bo zgodilo? Vse je odvisno od predsednika Roosevelteta. Postava dovoljuje predsedniku, da sme izvajati pritisk na industrije, ki ne podpišejo NRA načrta, toda postava ne pravi, da "mora". Ako pa hoče predsednik prisiliti Forda, da podpiše, tedaj bo to zelo zamotano in obsežno delo.

GANDHI SE POSTI

Poons, Indija, 18. avgusta. — Po dvadnevnom postu je pričel Mahatma Gandhi kazati znake slabosti, četudi je njegov glas še vedno močan.

Poročilai z Yeroda kazniilice,

LAKOTA NA RUSKEM

Več milijonov ljudi bo pomrlo če ne pride pomoci. — Tudi v Ukrajini je lakota. — Sovjeti tajijo.

Dunaj, Avstrija, 20. avgusta. — Dunajski nadškof kardinal Innitzer je izdal pastirski list, v katerem pozivlja vernike, da prispevajo kar največ mogoče za pomoci lačnih Rusov, katerih število seže v milijone.

— V uri, katere globoka resnost mora zbuditi čut odgovornosti v celičem človeštvu, — pravi kardinal, — čutimo potrebo, da se obrnemo na javno mnenje clega sveta za pomoč. Lakota v Rusiji ogroža enako ljudi vseh ver in plemenc.

— Dognano je, da se ta katastrofa vzdržuje celo sedaj ob novi žetvi. V štirih mesecih bo dosegla nov višek. In zopet bo izgubljenih več milijonov življenc.

— Samo, če pogledamo na ta položaj, se mora po celi svetu združiti odgovornost za številno umiranje v Rusiji. Nosili bi krivdo tega dejstva v času, ko so celi kraji sveta skoraj preobloženi s preobilnimi žitom in živežem, v Rusiji pa ljudstvo strada.

— Lakota spremljajo tako krunata dejanja kot morjenje otrok in ljudstvo. V imenu večnih potovanj, da imajo veliki japonski manevri namen pokazati, ako more mornarica gospodariti otokom na Daljnem Izoku in Pacifiku.

— Dejstvo je, da so letošnji japonski manevri največji, toda najbrž zato, ker ima Japonska sedaj največje bojno brodovje. In kot do sedaj, so pri manenih udeleženih vse bojne ladje.

— Iz zemljevidov, katere je izdelal japonski generalni štab za manevre, je razvidno, da ima Japonska tri pasove svojega mornarskega vpliva. Prvi pas seže okoli pravil japonskih otokov. Drugi pas seže od Kamčatke do Formoze, tretji pa se zavije proti vzhodu blizu Singapur, daleč v Pacifik, vključuje Havajske otoke in se zopet obrne do Kamčatke. V tem pasu so vključeni Filipinski otoki, Guam in druge posesti Združenih držav.

— Po tem načrtu sta angleška in ameriška mornarica na isti strani. Pšice na zemljevidu kažejo, da japonski ladje plujejo proti jugu v smeri proti Filipinom in Guamu, in pri obeh skupinah otokov se vrše bitke. Bitka med

japonsko in angleško mornarico se vrši blizu Manile. Anglija pošilja indijske vojake v Hongkong. Združene države pa zbirajo vojaštvo na Havaju.

— Ko bo japonska mornarica za-

sedila Filipine in Guam, tedaj bo japonska mornarica v dveh skupinah; en del mornarice bo prihajjal iz Manile mimo otokov, kateri je Liga narodov izročila ja-

ponskemu pokroviteljstvu, drugi del pa naravnost iz Japonske in

Guamu, in pri obeh skupinah otokov se vrše bitke. Bitka med

japonsko in angleško mornarico se vrši blizu Manile. Anglija po-

šilja indijske vojake v Hong-

kong. Združene države pa zbirajo vojaštvo na Havaju.

— Kardinal končuje svoj poziv z

besedami: — Dvignite se vsi za

skupno bratsko delo, predno je

prepozno. To je božja volja!

— Kardinal pravi, da je objavil ta

poziv z ozirom na dejstvo, da je v

zadnjih mesecih že na tisoč Ru-

sov pomrlo za lakoto.

— Moskva, Rusija, 20. avgusta. —

Nek uradnik zunanjega komisarijata je odločno zanikal trditev

kardinala Innitzerja, da je že na

lakoto pomrlo več milijonov Ru-

sov ter je rekel: — V sovjetski

Rusiji ni kanibalizma in naj pri-

pomnim: tudi ne kardinalov.

— Dalje pravi, da je kardinalovo

poročilo o umorih otrok izmišljeno.

Vendor je splošno znan, da

je po nekaterih krajih Rusije ve-

loko pomanjkanje žita, kar je po-

slēdica lanske slabe letine. Toda

letačna obila žetev bo ta polo-

žaj izboljšala.

JAPONSKA NE RAZBURJA AMERIKE

Japonski mornariški manevri ne delajo velikih skrb. — Udeležena je cela bojna mornarica.

Washington, D. C., 20. avgusta. — Volilci države Missouri so s v razmerju 3:1 izrekli za preklic osemnajstega amendmenta. Missouri je že dvaindvajseta država, in še štirinajst jih je treba, pa bo prohibicija odpravljena. To se bo skorodno zgodilo po preteklu 78 dneh.

ZA PREKLIC 18. AMENDMENTA JE TREBA ŠE ŠTIRINAJST DRŽAV

WASHINGTON, D. C., 20. avgusta. — Volilci države Missouri so s v razmerju 3:1 izrekli za preklic osemnajstega amendmenta. Missouri je že dvaindvajseta država, in še štirinajst jih je treba, pa bo prohibicija odpravljena. To se bo skorodno zgodilo po preteklu 78 dneh.

DOLFUSS IN MUSSOLINI

Avstrijski kancler se je pripeljal z aeroplano v Rim. — Hoče dobiti pomoč proti nazijskemu.

Rim, Italija, 20. avgusta. — Avstrijski kancler dr. Dollfuss je nepričakovano prišel z aeroplano v Rimini, da se sestane z Mussolinijem, ki se nahaja ne pozitivnih v kopališču v Rione blizu Rimini.

Izmed vseh vprašanj, ki so zelo važna in katera bosta skušala rešiti, je najvažnejše delovanje nazijskega vpliva in njihova propaganda za zedinjenje Avstrije z Nemčijo. Mussolinijevo mnenje in tej zadevi je natančno določeno in znano. Ni dvoma, da bo vsled razgovora med Dollfussem in italijanskim diktatorjem Dollfussova odločnost, da zatre nazijske znotraj in zunaj Avstrije, še bolj utrjena. Brezvdomno bo tudi Mussolini nudi svojo pomoč, da bo pregovoren o nenuško vlado, da prenese s svojim nazijskim delovanjem, saj kar se tiče Avstrije, kakor je že storil tudi v preteklosti.

Dollfussov obisk pa je tudi v zvezi z Mussolinijevim načrtom, ki ima za svoj cilj pogodbo osrednjega Evrope, na podlagi gospodarske sodelovanja med Malo antanto, Avstrijo in Ogrsko ter vključno Italijo. Ta pogodba, ki bo vključevala tudi politične dočrte, ki bodo zelo velike važnosti, je bil tudi poglavljeno predmet razgovora med Mussolinijem in ogrskim ministriškim predsednikom Goemboesom.

Ta pogajanja, ako bodo uspešna, bodo obsežne važnosti, ker bodo mnogo prispevala za odstranjanje medsebojnega tekmovanja, sumnjenja in nasprotnstva med državami osrednje Evrope.

Dunaj, Avstrija, 20. avgusta. — Predno je dr. Dollfus v soboto odpotoval v Italijo, je rekel časnikom, da pogodbu, ki bo vključevala tudi poročevalce, da je bil tudi sestanek že dolgo dogovorjen. V petek, zvečer je od Mussolinija prejel naznanko, da je sedaj za dolgo časa najugodnejši čas za sestanek.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Bakšek, President

L. Božič, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
226 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

In celo letu velja na Ameriko in	Za New York na celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
In pol leta	Za inozemstvo na celo leto	\$7.00
In četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izdaja vseki dan in svetovni nedelji in praznikov.
Dopolni bres podpisa in osebnosti se ne pričenjujejo. Menar, naj je blagovni
prijemati po Money Order. Pri spremembah kraja naravnika, prosimo, da se
nase tudi prejšnje bivališče naznani, da natrejemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CBliss 2-3878

NOTRANJA SLIKA KUBE

Znani polemik Carlton Beal je izdal te dni knjigo z naslovom "The Crime of Cuba". Knjiga je izšla skoro v istem času, ki se je zavrsil na Kubi državni prevrat. To je nenavaden slučaj:

Snov za knjigo je moral pisatelj dolgo zbirati in vse temeljito preštudirati, da je slednjic podal javnosti delo, ki je v vseh ozidih skrajno zanimivo. Ob čitanju pride človek nehot do zaključka, da si niso samo na Kubi, pač pa na vsem zapadno-indijskem otočju naravnost nevzdržne razinere. "Mi" smo leta 1898 osvobodili Kubo izpod "španskega jarma". "Mi" tega nismo storili iz čiste človeko-ljubnosti, pač je pa dal povod tej osvoboditvi v prvi vrsti velekapital.

Beal pravi: — Ako bo Machado šel, ni s tem rečeno, da bo šel zavedno. Če ne bodo na Kubi izvedene potrebne gospodarske reforme, je drugi Machado neizogiben.

Na Kubi živi narod mešancev, in tak narod je bolj nagnjen k politični korupciji nego so belopolta plemena. Povod za toliko proslavljanje osvoboditev Kube so dali nasadi sladkornega trsa. Štiri petine sladkorne industrije na Kubi so v rokah ameriških državljanov. Istotako je z drugo največjo industrijo otoka — s pridelovanjem tobaka. Ker so Amerikanci glavni delničarji vseh javnih obratov, je umevno, da domačinom ne ostane dosti. Devet desetih vsega rodovitnega ozemlja pripada Amerikancem, ki pa sami ne vodijo podjetij, ampak imajo tam svoje poslovodje. Z dobičkom se odplačuje zunanji dolg Kube.

Umevno je, da ameriški kapitalisti tudi odločujejo, kdor naj zavzema vodilno mesto na Kubi. Machado jim je bil ponizni hlapec. Njegov princip je bil: — Ameriškim kapitalistom je treba odražati določeni delež, četudi Kube gladi poginejo.

Narod je bil brez moči vspričo takozvanega Plattovega amendmenta, ki vsak hip omogoča ameriški vladni, da se z orožjem vmeša v notranje zadeve republik.

Toda potrežljivost je prverja do viška. Narod se je uprl in strmoglavl Machada. Ni treba omenjati, da ni šlo brez prelivanja krvi.

Le Rooseveltu se je zahvaliti, da ameriška vlada ni z orožjem posegla vmes, kot je bil to slučaj v Nicaragvi in drugih državah.

Kuba ima sedaj prosti pot. Vprašanje je, če je tudi zmožna reformirati svojo vlado.

STAROSTNE POKOJNINE

Letos je osem dodatnih držav silijo starec da postane varovane vzakonilo starostne pokojnine. Te države so Arizona, Arkansas, Indiana, Maine, Nebraska, North Dakota, Oregon in Washington. Za njimi vred imamo sedaj 25 držav, ki so uvedle sistem starostnih pokojnin. To je razveseljiv napredok, ako pomislimo, da pred l. 1923 nobena država ni imela takega zakona in da leta 1930 le deset držav je bilo uvedlo, kako obliko upokojnine za gmotno odvisne postarne ljudi. To pomenja stalen napredok socijalne zakonodaje te vrste, ki smatra državno pomoč ljudem, ki po življenju težko delajo brez sredstev, kot stvar socijalne pravice in ne miloščine.

Zakoni glede starostnih pokojnin so posebne važnosti za tujerodece, iz enostavnega razloga, ker število postarih tujerodecev je razmeroma višje kot med tukaj rojenimi Amerikanci. Večina novodošlih priseljencev je bila vedno v odrasli dobi. Ravninim in njihovim otrokom se ima dejela zahvaliti za oni mladostni čet, ki je dosedaj preveval ameriško življenje. Sedaj pa priseljavanje je dejanski končalo in tujerodeci čim dalje bolj prehajajo v starejše skupine prebivalstva. Za primerne ilustracije naj omenimo državo California, kjer 6.4 odstotkov celokupnega prebivalstva je bilo l. 1930 v starosti čez 65 let. Tujerodeci v isti skupini pa so tvorili 13.4 odstotkov tujerodenega prebivalstva. V državi Wisconsin so starec čez 65 let tvorili 6.6 odstotkov vsega prebivalstva, ali v skupini tujerodecev sami so ti starec tvorili kar 23.9 odstotka. In tako skoraj v vseh državah je število starih tujerodecev razmeroma večje kot med tukaj rojenimi Amerikanci. Z malimi izjemami tujerodeci so siromaki, ko prihajajo v to doželo. Zlasti poprej pretežno število njih je bilo v vrsti neizurenih delavcev, kjer zasluzile je pičel. Ta dejstva, tudi brez ozira na gospodarsko krizo in nezaposlenost, pokazujejo, da tujerodeci tvorijo znaten del onih, ki potrebujejo starostne pokojnine.

Mnogi so ugovarjali proti starostnim pokojninam, češ da zasigurajo oskrbo v starosti odvračajo ljudi od prištednje za stare dni. Drugod so pravili, da občine že znajo, kako skrbeti za siromašne stare ljudi. Izkušnja in študije pa izpodbijajo te ugovore. Te študije so pokazale, da gmotna odvisnost v starih letih ni toliko posledica pomanjkanja varčnosti, marveč mnogih drugih okoliščin, ki so značilne za naš industrijalni sistem. Istočasno pa je napredok v javnem zdravstvu povečal povprečno dolgot življivja v Ameriki in zato imamo razmeroma več starih ljudi, kot smo jih imeli pred tridesetimi, dvajsetimi in celo desetimi leti. To velja za vso deželo, velja pa zlasti glede tujerodecev. Razum, ako prestane sedanje omejevanje priseljavanja, bomo našli tujerodece v čim dalje bolj starih skupinam ameriškega prebivalstva.

Kar se tiče zahteve ameriškega državljanstva, le dve državi, naureč Arkansas in Delaware, dovoljujeta starostno pokojnino tudi inozemcem, aka so živeli v državi vsaj pet let. V vseh drugih 22 državah pa je ameriško državljanstvo neobhodno potrebno.

Opažati je gibanje, da se starost za pokojnino zniža povsod na 65 let. Nekateri tudi poudarjajo, da je pravilno vključiti tudi inozemce v starostne pokojnine, aka so živeljje dalje časa v Združenih državah. Poudarja se, da so oni tudi vladkoplakevalci.

FLIS.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA

JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berile

(ENGLISH SLOVENE READER)

BONO SAMO

\$2.—

Naredite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street
New York City

DRUŠTVA

NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" je čita sene vse
članstvo, pod prav Slovenia v vsej okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMREJE

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
Din 200	\$ 4.35
Din 300	\$ 6.35
Din 400	\$ 8.40
Din 500	\$ 10.40
Din 1000	\$ 20.75
Din 5000	\$101.00
Lir 100	\$ 6.
Lir 200	\$15.60
Lir 300	\$23.
Lir 400	\$30.50
Lir 500	\$38.10
Lir 1000	\$75.

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJajo SO NAVEDENE
CENE PODVRŽENE SPREMENI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarijih ali lirah, dovoljujemo še bolje pogope.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJAH

Za izplačilo \$5.00 morate poslati: \$ 5.75
\$ 10.00

\$ 15.00

\$ 20.00

\$ 25.00

\$ 30.00

\$ 35.00

\$ 40.00

\$ 45.00

\$ 50.00

\$ 55.00

\$ 60.00

\$ 65.00

\$ 70.00

\$ 75.00

\$ 80.00

\$ 85.00

\$ 90.00

\$ 95.00

\$ 100.00

\$ 105.00

\$ 110.00

\$ 115.00

\$ 120.00

\$ 125.00

\$ 130.00

\$ 135.00

\$ 140.00

\$ 145.00

\$ 150.00

\$ 155.00

\$ 160.00

\$ 165.00

\$ 170.00

\$ 175.00

\$ 180.00

\$ 185.00

\$ 190.00

\$ 195.00

\$ 200.00

\$ 205.00

\$ 210.00

\$ 215.00

\$ 220.00

\$ 225.00

\$ 230.00

\$ 235.00

\$ 240.00

\$ 245.00

\$ 250.00

\$ 255.00

\$ 260.00

\$ 265.00

\$ 270.00</p

KRATKA DNEVNA ZGODBA

RUTH SCHAUER:

PTIČKA BREZPERESNA

Eden mnogih stricev, ki jih ki prodaja kolačke s smetano. Kita Moje nikoli ne prepozna, je za leti za njo kakož zmagaj rep. — "Sončna topota in sneg," vpije nazaj ter ingle. In Moje ostane na razbeljencem stopnjišču sama, majhna in neumna na tem čudnem svetu, kljub sestrinemu predpazu, ki od lanskega leta.

"Si velika, Moje!"
Moja prikima. Od včeraj nosi enega Rafaelinih lanskih predpisov, ki je torej velika, prav velika. "Si tudi modra!"

Moja prikima, ki tako prav go-to, vendar polna upanja in zupanja. "Torej ugiblj." In stric Hijeronim privleče iz televnikovega žepa čudovit srebrnjak, velik avetal srebrnjak z obrazom na eni strani, drži ga med palcem in kazalem in dela, da se v njem po-bliskuje sonče, ki si je skozi po-skrbljene zastore stare materje, ve-liko zlato sonce v malem srebrnem in pri tem poje s prijetnim glasom:

"Letel je ptiček Brezperes, Brezperes,
Sedel na vejo brez peres,
Brez peres.
Pršala brez ust gospa zares,
Požrla ptička brez peres,
Brez peres."

Začudena strmi Moje v poj-gega strica, sedi kakor pribita na nje-govem kolenu. In dasi se ji ptiček Brezperes hudo smili, ji brezusta gospa ni kar nič všeč in končno vpraša, zaskrbljeno na staro mater gleda: "Smeju li gospož reti?"

Vsi in smer. Starce se ne zmeni za to in izpršnjuje dalje: "Torej, Moja!"

Toda Moje ne spravi ničesar več iz sebe. Vendar ni še modra. Hijeronim postavi malo deklek z grimate svojim kolom zopet na sta. Pošteno dolgo trajta, da je pre-praga spet pod Mojincimi čevljimi. Žalostno odepela mimo Rafaele, ki s popacanjem šolarskim prstom ne-nadno sune v zrak in zavpije:

"Sončna topota in sneg, sončna topota in sneg!"
Moja se ozre skozi hišna vrata na ulico, kjer ropočo mlinski vo-zovi. Tu je pa sonce, a nikjer ni snega, saj je poletje.

Rafaela pride za Moje, na dlanu nosi stricev srebrnjak za uganko in sine z njim okrog oglja k peku,

ki vidi naslednjega dne Moje na dvorišču plesati. Moje ue, da je tam od kurnika opazila, tudi mati, ko pleše, kakor jo uče trtih listov senece na sivih skadah, in lasje ji silijo v razgret radozna-ji obrazek, ker senece trtih listov niso potrežljive učiteljice.

"Moje!"
Moje se prestraši.
"Nimaš prav nikakega dela?"
Moje misli na svojo sobico za polzike tam na mizi pod divjo ra-barbaro, misli na bolno gosenico, ki jo mora obiskati na gredici, kjer rasto zajiki: "Gosenica, si ozdravila!" Toliko bi imela dela, rada bi prav vneto prikimala, toda pod strogim pogledom stare materje z glavo: "Ne, ne."

"Torej lahko vališ, Moje."
Moja zbegana pogledi lase za u-jesn in stara mati vzame iz žepa srečnoboje jaje in ga zamota v svoj še belejši robec.

"Stopi bliže, Moje."
Prav ko stara mati misli: otrok ima toplejše sred od mene, starške omrzne Mojeino sred od groze — mari kokoška, da bi sedaj vali-la! Stričeva piška Brezperesna?

Že ji visi robec stare materje krov-vratu in trdina jaje se težko po-grežne med oblike in prsi, tam obvisi.

In Mojein trosič se glas, že za-solen:
"Razbilo se bo, stara mati."

"Ne ho se razbilo. Trinajst jaje pod kokljko Filino in samo dvanaest pišk izleženih. Človeška potrežljivi-voj ozdravi živalsko nepotrežljivost, sedi semkaj na sonce."

Moje sedi na kamenih klanči-ne in trepeče kot listič.

"In će bo klijuvalo, prideš k mi-ni." Iz pralnice doni petje poljskih dekel, ki danes perejo na pri-stavi. Preveč petje splavi dobro-milo v likak. Stara mati odhiti, da to prepreči.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Iz Jugoslavije.

Huda avtomobilска nesreča prof. dr. Krstića.

6. avgusta popoldne se je na eni izmed glavnih cest v Sremski Mitroviči ponesrečil vseučiliški profesor in znani beografski kirurg dr. Miličev Kostić. V Sremski Mitroviči sta se dr. Kostiću, ki je s svojim avtomobilom potoval na Bled, pridružili še soproga beografskega zdravnika dr. Gikića in njena sestra študentka Cica Petrovićeva. Nenadoma se je profesorjev avto zaletel v brzozavni drog. Potnik je vrglo iz avtomobila, ves sprednji del avtomobila pa se je razbil. Profesor dr. Kostić je bil izredno težko ranjen, a tudi njegova sopotovateljica dobiti hujše poškodbe. Profesorja so nemudno prepeljali v banovinsko bolnico. Stanje ponoscevca je izredno resno. Dobil je hude poškodbe v prsnem košu in želodeu ter blijuva kri.

"Torej pojdi se igrat."
Stara mati ni nicesas prepovedala, toda jaje trdo prepoveduje.
"Sami se igrajte!"

Otroci se smejo: "Kozel trka Moje, mi bomo njega trkali."

Primejo se za roke, naredi kolo in pri tem pojmo. Mojeina najljubša iga — in ona sedi in strmi na tlak. Samo če se ji otroci približajo, jih pogleda z očmi, kakor bi metala kamenje: ne prideš mi preduz.

"Hu, Moje, hu!" vsi se gnetejo okrog piške Brezperesne in jo vicejo za lase in oblete.

Tedaj se izvije Mojei strašen glas, prav kakor mački, ki leži na mačeh, prav kakor divjem la-bodu v gnazu. Mojea piha, Mojea puha, obraz ji je spačen in spreme-rijen in grozje kot nikoli, gotovo ji je sonce ožgal glavo. Prestrašeni odheče tvariši.

Senece trtih listov ne plešejo več, zlezla so v trto, tudi senece golobice, ki zlobje pred Mojincimi nogami, je zlezla, kolikor je mogla globoko modrosivi ptci pod pris. Od stolpa udari, udari še enkrat in k temu še devet udarjev. Kmalu bo poldne, ka najmanjje sence izginejo in sonece samo vlađa.

Moje sedi, najprej vleče nitko iz predpasnika, ko pa to ne gre več, ne da bi prišla robu stare materje preblizu, sedi s sklenjenima rokama, zadnja drobeena senea ve-ki poti poldneva, ki napolnjuje dvorišče.

"Moje!"
To je glas Viktorije in njenega konja Absalom... in že gre Absalom dobi in topli gobec z mehkim jezikom mimo Mojeinega des-

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Utekel iz ječe in se obesil.

Iz zaporov okrožnega sodišča je pred nekaj dnevi pognil neki Krsto Pribilovič, ki so ga par-dni iskali vse povsod brez uspeha. Naposled pa so javili neki kmetje, da so v malem gozdčiku na bregu nad samimi sodniški-mi zapori našli obezenega nekega neznanca. V samomorilcu je komisija je takoj spoznala begunca Pribiloviča, ki se je obesil takoj, ko je sereno utekel iz prenapo-njenih in zaradi tega slabu nad-zorovanih zaporov.

Osel!

In ko bi bil moral iztegniti roko, ka-kor ste jo iztegovali vi, sem začutil v sebi nepremagljiv odpor in divjo jezo.

— Blagorodni gospod, — je dejala Frochardka zaničljivo.

— Vidite, tale kvetnja... Pretreslo me je do dna duše. Ko sem takole držal odprto dlan in mi je mimoidič dal milodar, mi je bilo kot da mi je položil na dlan nekaj strašno težkega. Nehote sem umaknil roko. In ne da bi vedel, zakaj, sem zaihtel in solze so mi zalile oči.

— Zato pa nisi nosil nič manj denarja svoji materi!

— Bal sem se, da bom tepen, če bi ga ne prinesel dovolj.

— Tako je treba vzgajati otroke.

Peter se je vzravnal, kolikor mu je do-puščala postava. In ves razburjen je odgovoril:

— Toda zdaj sem mož in enkrat za vselej vam povem, da bi raje umrl, nego da bi se preživljal z beračenjem. Ne, mati, beračti bi ne mogel, to presegja moje moči.

— Da, ker nimaš sreca. Raje pustiš svojo mater v bedi, kaj ne?

— V bedi!... Kje neki, ko vam pa beračenje tako dobro nese... a poguma vam itak ne manjka...

— Saj ne preživljam samo sebe...

— Da, za Jakoba skrbite... ki ni niti slaben, niti pohablen, pa vendar skrbite za njim, da mu ni treba delati.

— Ko je pa tako lep, moj Jakob! On ni-ma kurjega sreca, kakor ti! In ničesar se ne boji!

— Ničesar... razen dela.

— Kar pojdi vprašati h krzaarju na ono stranice. Tam ni delaveca, ki bi znal dela-ti tako kakor Jakob... kadar se loti dela.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

28

Iz njegovega pogleda je zrla nežna in po-stena duša, dobro sreča.

Ubogi fant je šepal.

Pozneje bomo zvedeli, odkod je izvirala ta hiba, ki je bila kriva, da je bil fant še bolj boječ in preplašen.

In vendar je skrival Peter pod to slabotno in nežno zunanjestjo veliko moč in pogum.

Čim je stopil zjutraj z hrusom na hrbtu iz hiše, se ni ustrašil nobenega truda, nobe-nega dela in bil je presrečen, če je mogel zvečer, ko se je vrnil, dati svoj dnevn za-sluzek materi.

Kaj mu je torej mogla očitati?

Da ni bil domišljaj pajac, kakor Jakob? Da je bil slaboten in šepast?

Ne, saj je raje dejal, nego beračil, kar bi mu bilo neslo več.

— Brusač... kakšen poklic pa je to, — je pomisil videc ga, kako se ji bliža na nasprotni strani ulice. — Bled, suh! Dobri bog ga je pošteno pohabil. In namestu da bi imel kaj dobička od svoje pohabljenosti, na-mestu da bi napravil iz tega dobičkanosno obrt, je tako neumen, da dela... kriči do hripavosti, hodi do hiše in išče dela, ko bi lahko iztegnil samo roko, pači zasušil trikrat toliko... Poberi se, mrha lena!

— Mrha lena! — je ponovil Peter, ki se je bil na tihem približal in je slišal zadnje besede. — Tega vendar ne morete trditi o meni, saj delam, kolikor morem; od šestih zjutraj hodim neprestano po mestu, živim pa ob samem kruhu in vodi.

— Sram te bodi! — je rentačila starča.

— Da, vedno ista vaša pesem. Moja obrt vam ni po volji, toda čeprav je brusačev križ težak, bi raje skočil v Seino, kakor pa zamenjal ga za to, kar bi mi radi naprtili vi. Nikar mi tega ne zamerite, mati; vsak človek ima nekaj samozavesti in ponosa.

— Ponosa! S to krošnjo na hrbtu, ki je izdajal njegovo malodušnost. Potrt, utrujen je po-stavil svoje breme na klop, skomignil je z rameni in uprl pogled v mat.

— Nehajte, mati, prizanesite mi z večini očitki, ki me bole. Ko sem bil še otrok in ste me vodili s seboj po ulicah, sem iz-govarjal kar tja v en dan besede beračenja, ki ste mi jih bili vtepli v glavo, vi ste pa po-birali miloščino. Pozneje ste mi dejali: Glej, dovolj si že star, pojdi beračit na svojo roko, jaz pojdem pa na svojo in takoj bomo i-meli dvojni dobiček. — Bil sem takrat prvič sam; taval sem brez cilja, kamor so me nesle no-ge, pa sem se ustavil na temelje trgu, ka-mor sva hodila vsak dan. Pokleknil sem in poskušam... prosjačiti, toda besede, ki sem jih razumel, mi niso hotele več z ust...

— Sklonil je glavo na prsa in dve debeli solzi sta mu zdrknili po liehih.

Tako je obstal zatopljen v težke misli. Bil je eden tistih trenutkov, ko se ga je polačela malodušnost in mu šepetal, naj skoči z mostu v vodo, da bo konec njegovega na-svetu.

Pod njegovo grdo zunanjostjo je bila skri-ta nežna duša.

— Da, en dan ali dva v tednu... sicer pa dela tamle.

In Peter je pokazal s prostom na krēmo na vogalu.

— To je njegova stvar. Vmešavaj se v to, koliko se tiče tebe, več pa ne. — je zago-drnjala mati.

— To se gotovo tiče tudi mene, — je u-govarjal brusač, — in vas v enaki meri, ker mu morava vsako soboto nositi svoj zaslužek, da ga zapije s svojimi pajdaši, s pot-puhni in capini.

Frochardka se ni mogla več premagovati. Stismila je pesti in jih pomolila Petru pod nos.

— Drži jezik za zobni! Ali hočeš, da ti povem, da si preneumen za vlogo pošte-njaka, ki bi jo rad igral... A jaz v duo duše sovražim te vražje poštenjake.

Ta čas se je približala gruča meščanov.

Beračica je brž obrnila svojemu sinu hr-beti.

In s svetohiškim obrazom je začela po-navljal svoje večno tmarjanje:

— Dobri, usmiljeni ljudje, usmilite se ne-zrue starke, ki mora preživljati dva ne-dolžna otročička... Njuna mati je mrila, blaga duša, pa mi ju je zapustila... da bi ju preživljala... Usmilite se nas, za božjo vo-ljo vas prosim!

Star gospod se je ustavil in stismil beračici nekaj drobiža v roko.

In mimoidiča mati je poslala k beračici dražestno hčerkico z milodaram.

Frochardka se je prekrižala in zamrmra-la z zamolklim glasom:

— Bog van stokrat povrni.

Brusač ni hotel gledati, kako njegova ma-ti berači, ker se mu je njeno početje gnusi-lo.

Ubogi fant je zadržal vzdih, ki je izdajal njegovo malodušnost. Potrt, utrujen je po-stavil svoje breme na klop, skomignil je z rameni in uprl pogled v mat.

Gospa REGINA

Roman iz življenja:
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

10

To si morem misliti in na to bom pripravljen. Cel kup pisem mojega strica imam na razpolago in v njih mi je mnogo poročal o Transvaalu, kar se že deloma pozabil. Ta pisma prinesem s seboj in vam bom prebral vse odstavke, ki so za vas zanimivi.

To je zelo lepo. Kdaj naj te pričakujemo?

Ako dobim pri gospe Regini malo časa, pridev takoj.

Dobro! Čaj dobiš, kolikor ga hočeš; moja žena ti bo z veseljem postregla.

Veseli me, ker iz twojega glasu sklepam, da vsem novim dogodkam gležan bol zaupno nasproti.

Zahvaliti se moram tebi in moji pogumno ženi. V resnici je bila zelo junaška.

O gospe Regini nisem drugačega pričakoval. Torej v pol ure sem pri vas. Na svidenje!

Na svidenje, Henrik!

Točno pride dr. Brand v priprosto stanovanje svojega prijatelja. Že marsikrat prijetno uro je preživel pri Kroneku in ujegovi ženi. Pred svojo zaročko je bil mnogokrat pri njih. Sedaj za to ni imel več toliko časa. Ke je bil še pred nekaj tedni zaročen, je posvetil ves svoj prosti čas svoji nevesti in bil je samo slučaj, da je bil ravno noč prost.

Ko vsi sede pri čaju, se razgovarajo o Valterjevi zadevi.

Torej si se odločil, da gre v Transvaal. Valter?

Da, Henrik, moja žena mi ni delala niti najmanjših težkoč. Samo za trenutek je bila slabotna — ko je mislila, da bom šel sam in da bom njo in Urško pustil tukaj.

Dr. Brand smeje prikima gospe Regini.

To si morem misliti, da je tukaj bila slaba. Toda, ko si ji povedali, da moreti s teboj, tedaj prav gotovo ni več trenila s trepalnicami.

Popolnoma tako je, Henrik; dobro poznas Regino.

Slabo bi bilo, ako se po dolgih letih ne bi poznali. Torej, sedaj naj vaju izgubim? Sicer me veseli, da ti morem pri tej službi pomagati, toda za mene je kapljata pelinovec, dragi mi Valter.

Nas ne boš tako pogrešal, ker se boš kmalu poročil.

In to je moja edina tolažba. In, kot rečeno, kakov stojijo stvari, je za tebe edini izhod, da greš iz dežele. O tvojem nenadnem odpustu so danes govorili po vseh uradih. Nekaj je vendarle pričalo na dan, da si pograbil Schotta z vrat. Ravnatelj Wend je izustil nekatere pripombe, iz katerih je bilo razvidno, da je Schott celo stvar drugačje povedal. In tedaj sem opazil, da je zavladalo splošno zadovoljstvo, da si Schotta poštano oklofutal; vsakdo mu to iz sreca privošči. Vsi so edini v tem, da te je pri vsaki priložnosti zapostavljal, celo dr. Schute je odprtih priznal, da twoji načrti prekašajo njegove. Sam se čudi nad svojo srečo. Naročeno mi je bilo, da ti vse izročim pozdrave, tudi od dr. Schuteja, ki je rekel, da mu je v resnici žal, da si moral toliko trpeti, ker je bil on mestno teboj povisan, četudi ga to priznanje veseli. Sam bil vesel, Valter, ko bi slišal, kako so se pogovarjali. Vsi so bili polni twoje hvale; nikdo ne dvomi v tem, da si bil naš najzmožnejši in najboljši inžinir. Torej morem svojemu stricu z mirno vestjo poročati, da mu nisem mogel postati nobenega boljšega moža, kot tebe. Priznal mu bom tudi odkrito, da me v vsakem oziru nadkriljuješ.

Z žarečimi očmi posluša te besede gospa Regina. Valterju pa se poredči čelo.

V svojem prijateljstvu do mene vse pretila, Henrik.

Ne, ne; ostanam pri dejstvih. Še noči bom pisal stricu in mu bom vse jasno razložil in povedal mu bom sodbo svojih tovaršev. Da te popolnoma pomirim, ga bom prosil, da ti takoj nakaže denar za potovanje in da brzojavno sporobi, da je s teboj zadovoljen, navzicle temu, da si poročen in pripelješ s seboj ženo in otroka. Vem, da bo zadovoljen, in na pot se moreš odpraviti z mirnim srečem. Nekaj tednov boš tudi potreboval, da tukaj pred odpotovanjem še vse urediš in do tedaj bo že prišel stric v brzojavni odgovor.

Hvala ti, Henrik! Upam, da ti bom mogel svojo hvaležnost nekega dne z dejanjem pokazati.

V tem oziru mi bo moj stric dolžan mnogo več zahvale, kajti s tem, da si po mojem posredovanju sprejel to službo, sem mu napisal največjo uslugo. Prepričan sem, da bo šlo vse po sreči, da mi nikdar ne bo treba biti žal, da sem ti dal povod, da si šel v Transvaal.

Valter globoko vdihne in se vzravnava.

Pri gotovi plači nam pač ne more tam iti slabše kot tukaj, kjer najbrže ne bi mogel dobiti nobene službe. Priznati ti moram, da imam za seboj zelo mučna leta, v katerim je morala z menoj trpeti tudi moja žena.

Smeje gleda Brand v obraz gospe Regine.

In vedno ste bili hrabri, gospa Regina — nikdar se niste pritoževali!

Regina se nasmeje, kot se je znala smerjati samo ona.

Ali me naj moj mož osramoti, ko zna vse prenašati brez gospodanja?

Ne — tega vi ne bi nikdar napravili. Kaj pa Urška pravi k tej veliki izprenembi?

Ve, samo o dolgem potovanju v širni svet in kako misli o tem boste takoj slišali od nje, — pravi gospa Regina smeje, in tihod odpre vrata v sosednjo sobo. Tam se otrok igra s svojimi igrami in Brand sliši, kako se z njimi pogovarja:

Da se ne boš jokal, konjiček, ko bomo odpotovali in tudi ti ne, medvedek, Junaki morate biti in se dobro obnašati, da mi boste delali veselje. Šli boste z menoj; papa je to dovolil. Z mamo vam bom povezala v mehke blazine, kajti na parniku je včasih zelo vlahno in zboleli ne smete, drugače imam na potu z vami preveč dela. Kaj — novo obleko hočeš imeti za potovanje, medvedek? Na noben način ne, oblekla te bom v najboljšo oblike in konec! Koliko skribi imam z vami. Čudili se boste in jaz tudi, kajti z velikim parnikom se nisem že nikdar vozil. Kaj mislite, kako velik je tak parnik? Kako si neumen — tako visok kot naša hiša. Le kar glej: saj imam že tudi odprt gobček. Neumen si. Konjiček je bolj pameten, pa je tudi starejši kot ti.

Gospa Regina smeje zopet zapre vrata. Tudi oba gospoda semejata nad Urškinim govorjenjem.

Tako že dela nekaj časa. Zelo se veseli potovanja in niti nista, da bo za vedno zapustila domovino.

Vedno ne bomo rekli, za vedno, gospa Regina, samo za deset let.

MUSSOLINI JE LJUBOSUMEN NA MARŠALA BALBA

V Italiji je že od nekdaj znano, tranzepolitične dogodke na fašistični general Balbo, ki ga njoči tih nasproti iz fašističnih vse kaže, znova vznemiril zaradi vrst ne imenujejo drugače, kakor krščenega žida, pridobil s svojimi poleti, zlasti pa predlanskim poletom v Južno Ameriko, veliko popularnost med fašistično mladino, ki je vse bolj dozvetna za rekordi in parade, nego za stvarnejše sposobnosti drugih svojih fašističnih voditeljev. Zaradi tega ga smatrajo že nekaj let za enega izmed hirarhov, ki je že samemu Mussoliniju na potu. Nasprotstvo med njima je toliko večje, ker se ga Mussolini baš spriča njegove popularnosti in more odkrižati tako, kakov se je s takozvano "zamenjavo straž" otresel raznih Farinacev. Turatičev in drugih fašističnih politikov, ki so mu postajali neprijeti.

V zadnjem času so se v rimskih fašističnih krogih širile vse mogočne verzije o bližnjih spremembah v italijanski vladi. Balbo je med drugimi, kakov znano, kandidiral za šefu glavnega generalnega štaba celotne italijanske narodne obrambe, t. j. vojske, mornarice in letalstva. Poleg tega pa hoče Mussolini potisniti generala Balba nazaj na politični lestvi na ta način, da bo ponovno imenovan Grandija za zunanjega ministra. Grandija, ki je sedaj italijanski veleposlanik v Londonu, je znani kot neponirljivi nasprotnik generala Balba, o katerem govore poučeni italijanski politični krog, da je po zadnjem lausannskem sporazumu Grandiju spodnješi ministerstvo stolč general Balbo, tako trdi v Londonu na osnovi razgovora, ki ga je minister sam imel z angleškim letalskim ministrom London-deryjem, se z vso vremem zavzemata politično sledovanjem s Hitlerjem, posebno pa z Goeringom, med tem ko je bilo o Grandiju znano, da ni bil baš izvenredno navdušen pristaš nemškega socializma, zlasti pa ne nemške restavracijske politike. Londonski krog se zelo zanimajo za poslednje važne

V Londonu prevladuje splošno prepričanje, da se bo v kratkem vrnil v Italijo italijanski bivši zunanjji minister Grandi ter da bo zopet prevzel vodstvo italijanske politike. Londonski krog se zelo zanimajo za poslednje važne

... SKUPNA ... POTOVANJA in cene vožnji:

FRENCH LINE:

"ILE DE FRANCE" preko Havre

"PARIS" preko Havre

"CHAMPLAIN" preko Havre

ITALIAN LINE:

"VULCANIA" v Trst

"SATURNIA" v Trst

"REX" preko Genoa

"Conte de SAVOIE" preko Genoa

CUNARD LINE:

"AQUTANIA" pr. Cherbourga

"BERENGARIA" pr. Cherbourga

HAMBURG-AMERICAN LINE:

"DEUTSCHLAND" pr. Hamburga 30. AVGUSTA ... \$ 91.73 \$ 171.50

27. SEPTEMBRA

"ALBERT BALLIN" pr. Hamburga 13. SEPTEMBRA

NORTH GERMAN LLOYD:

"EUROPA" preko Cherbourga

"BREMEN" preko Cherbourga

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj priglesi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Slovenic Publishing Company

TRAVEL BUREAU

216 West 18th Street

New York, N. Y.

PTIČKA BREZPRESNA

Nadaljevanje s 3. strani.

nega ramena. "O ne, o ne, vzemi ga proč, teta Viktorija!"

Viktorija s svojim koncem si na povratku rada okrajša pot domov, ker leseni most starega očeta. Njen mož bo že sedel v jedilnici in dejal:

"O moja Viktorija, ne misli nisi na to meni na ljubo!"

Razgreta je od divje ježe, biti mora umerljivejša, preden pride domov.

Opredno drži Absalomu od Mojca in vpraša iz sončne višine:

"Kaj delaš, Moje?"

Moje ne mara ničesar reči, sramuje se tako zelo in ne ve, zakaj napol digne roke pred prsa, ko da bi to vse razjasnilo, a lepa Viktorija ne razume, kaj naj bi to.

"Kaj delaš tu na soncu, Mojca?"

In mala iz globine: "Valim, teta Viktorija."

Viktorija se nagnje s konja. Vidijo malo vzboklino pod pikastim predpaučnikom in tkatinasti vozel na Moječinem tliniku, štreleč kakor klivljajoča zajeta. Poena svoje te to, nasmehu se in razigrano vpraša: "Živo piše?"

"Živo."

"Potem je dobro." Moje vzdihne in se previdno zopet naravnata v Viktorija počasi odjedz. Ko došpe do vel k gora grme repince ob egljici, nad katero stoji njena lastna hiša, bladun kakor sneženka kocja z okni iz lepo rezanega ledu, utrge s konja najvišjega velikih listov in ga nese nazaj k Mojci. Ta si ga previdno položi na čelo in Viktorija odleži počasi, počasi svojo pot, počasi stopi v jedilnico. Se v redci jedzi jopic in s trhničnim klubkom v roki. "Ne bom več jezilila, Peter, dokler...." In prav tisto: "Oproti mi." In polazi bi poleg klubka na mizo.

Moje pa, z repinčevim celado se na laseh, stoji naslonjena ob kolega stare matere, gori v resnoladni dvorani, in se smieje in joka, ker male bitje na dlani stare materje, rimeneno in črno pisano, se je prazkar vrvnalo na drobnih usnjenih med prastarimi presti. Odpira droben kljunček, vrti bliksajoči se očesi, začene droben, nožen krik.

"Moje piše," govorita mala Mojca nenehoma.

In na to stara žena strogo milostno: "Tvoja piška, Mojca, a sedaj jo nesi dol k Filini — trimajst jaje in vse izdežena!"

Ko je repinče že davnaj ovenc, trtno listje odpadlo, sonce prav nizko stoji in vse sence iz stvari neovirajo lezejo, dobi Mojca pismo, prvo v svojem življenju. Rudolf, mizar na pristavi, ga preko svojih velikih roženih očal črkari Mojci, ki na skobelniku od samega začetja zvoni oslon k pogrebu.

Boterca postane, Mojca, krstna boterca Viktorijemu sinčku. Kaj takega, ne, kaj takega. Mojca!

In navzlie vsem svarilom in pregovarjanju drži Mojca Viktorijeva fantiča v veliki blazini pod vodo milosti. Otroci strica Petra počivajo ljubeče na njej in na živnem otročku, sicer nihče ne ve, tudi ona sama ne, kako ji je.

KROKODIL V PRADOB

Profesor Ernest Stromer je predaval v Bavarski akademiji o rezultatih svojih raziskovanj v Egiptu. Naletel je tam na ostanke svojih krokodilov, ki so tem pomembnejši, ker so zasledili slične drobice doslej samo v legah iz kredne dobe v Evropi.

Zgodovina teh plazilev zahteva povsem novo klasifikacijo. Ostanke, na podlagi katerih sklepali Stromer na originalne, kažejo, da so

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18TH STREET NEW YORK, N. Y.